

Кыргыз Республикасынын
Өкмөтүнүн "Мугалимдин
статусу жөнүндө" мыйзамы

№19 А.Казаков атындагы жалпы билим берүүчү мектебинин Кыргыз Республикасынын "Мугалимдин статусун" ишке ашырууга карата иш чарасы.

№	Аткарылуучу иштин мазмуну	Монооту	Жоопту
1.	Мыйзамда жазылган мугалимдин статусун жана эмгек кодекстери менен танышуу	Ар дайым	Пред.муг Кл.жет
2.	Тиешелүү билими бар болгондуктан мугалимдик статусун сактоо	Жыл ичи	Кл.жет Пред.муг
3.	КР нын атуулу катары мугалимдин ариетин жана ар намысын коргоо жана кепилдигин сактоо	Жыл ичи	Кл.жет Пред.муг
4.	Эмгек кодексине ылайык өз убактысында эмгек оргүүсүнө чыгуу	Жыл ичи	Кл.жет
5.	Кесиптик ишмердүүлүгүбүздө мугалимдердин укугун сактоо; - Окутуунун формасын ыкмасын тандоо эркиндигине ээ экендигин билүү	Жыл ичи	Пред.муг Кл.жет
6.	Ата-энелердин мугалимдин кесипчилик ишмердүүлүгүнө негизсиз, жүйөөсүз суроолор менен мугалимдин ишине аралашуусуна жол бербөө	Жыл ичи	Пред.муг Кл.жет
7.	Ачык сабактарды өз убагында өтүү	Жыл ичи	Кл.жет Пред.муг
8.	Мектептеги коомдук иштерге активдүү катышуу	Жыл ичи	Кл.жет Пред.муг.
9.			

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ӨКМӨТҮ

ТОКТОМ

2012-жылдын 21-августу № 574

"Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзам долбоору жөнүндө

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 79-беренесине ылайык Кыргыз Республикасынын Өкмөтү

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. "Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзам долбоору жактырылсын.
2. Аталган мыйзам долбоору Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин кароосуна жиберилсин.
3. Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министри аталган Мыйзам долбоору Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинде каралган учурда Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн расмий өкүлү болуп дайындалсын.

Премьер-министр

Ө.Бабанов

Долбоор

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН МЫЙЗАМЫ

"Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу

1-берене.

"Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин жарчысы, 2000-ж, № 11, 678-б.) төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

1. Мыйзамдын киришмеси төмөнкү редакцияда берилсин:

"1-берене. Ушул Мыйзамды жөнгө салуу предмети

6. 6-берененин 3-бөлүгү төмөнкү редакцияда берилсин:

"Мугалимдин ишин аттестациялоо, инспекциялоо жана ишин көзөмөлдөө тартиби билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан иштелип чыгат жана Өкмөт тарабынан аныкталат."

7. 7-берененин:

1) 1-бөлүгүндөгү "Билим берүү жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамында" деген сөздөр "мыйзамдарда" деген сөзгө алмаштырылсын;

2) 4-бөлүгүндөгү "Мектептер, мектепке чейинки жана мектептен тышкаркы билим берүү уюмдары" деген сөздөр "Мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдары, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдары" деген сөздөргө алмаштырылсын;

3) 13-бөлүгү күчүн жоготуу деп табылсын;

4) 14-бөлүгүндөгү "Мектептерде, мектепке чейинки жана мектептен тышкаркы билим берүү мекемелеринде" деген сөздөр "Мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдарында, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарында" деген сөздөргө алмаштырылсын;

5) 16-бөлүгүндөгү "Мектептер, мектепке чейинки жана мектептен тышкаркы билим берүү уюмдары" деген сөздөр "Мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдары, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдары" деген сөздөргө алмаштырылсын.

8. 8-берененин 2-бөлүгүндөгү "башкаруу жана" деген сөздөр алып салынсын.

9. 9-берененин 2-бөлүгү төмөнкү редакцияда берилсин:

"Мугалимдин иш күнүнүн жана иш жумасынын узактыгы мыйзамда аныктатат."

10. 12-беренедеги "мектептердеги, мектепке чейинки жана мектептен тышкаркы билим берүү мекемелеринде" деген сөздөр "мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдарында, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарында" деген сөздөргө алмаштырылсын.

11. 13-берене төмөнкү редакцияда берилсин:

"13-берене. Сыйлануу укугу

Өсүп келе жаткан муундарды окутууда жана тарбиялоодо жогорку натыйжаларга жетишкендиги үчүн мугалим билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ведомстволук сыйлыктарына жана мамлекеттик сыйлыктарга көрсөтүлүшү мүмкүн."

12. 17-берененин 2-бөлүгүндөгү "билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун борбордук органы" деген сөздөр "билим берүү чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган" деген сөздөргө алмаштырылсын.

Ушул Мыйзам мугалимдин ишине байланышкан мамлекеттик саясаттын принциптерин аныктайт, укуктук, социалдык-экономикалык мамилелерди жонго салат жана мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдарынын, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарынын мугалимдеринин укуктук абалын сапаттуу жакшыртууну камсыз кылган шарттарды түзүүгө, аларды социалдык жактан коргоо кепилдиктерин ишке ашырууга багытталган."

2. 1-1-берене төмөнкү редакцияда берилсин:

"1-1-берене. Мугалимдин статусу

Мугалим - зарыл кесиптик билимге жана тиешелүү квалификацияга ээ, мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдарында, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарында иштеген, окутуу, илимий, усулдук, тарбиялык, уюштуруучулук жана жетекчилик иштерди аткаруучу адам.

Педагогдук иштин шарттары жана мүнөзү мугалимдин статусунун мазмунун аныктайт, ал мугалимдин укуктарын, милдеттерин жана жоопкерчилигин, ошондой эле аларды ишке ашыруунун кепилдиктерин камтыйт."

3. 2-берененин:

1) 1-бөлүгүндөгү "жалпы орто, мектепке чейинки жана мектептен тышкаркы билим берүү мекемелеринде" деген сөздөр "мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкаркы билим берүү, атайын билим берүү уюмдарында, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарында" деген сөздөргө алмаштырылсын;

2) 2-бөлүгү күчүн жоготту деп табылсын.

4-берененин 1-бөлүгүнүн бешинчи абзацы төмөнкү редакцияда берилсин:

"- окуучуларды жыныс белгиси, расасы, тили, майыптыгы, этникалык теги, диний ишеними, жаш курагы, теги, мүлктүк жана башка абалы, ошондой эле башка жагдайлар боюнча түздөн-түз, тымызын жана (же) кыйыр басмырлоого, укуктарын чектөөгө же артыкчылыктарды берүүгө жол бербөө;"

5. 5-берененин:

1) 1-бөлүгү төмөнкү редакцияда берилсин:

"Мыйзамда аныкталган зарыл билими жана тиешелүү педагогикалык квалификациясы бар адамдар педагогикалык иш жүргүзүүгө укуктуу.";

2) 2-бөлүгүнүн экинчи абзацындагы "билим берүүнү мамлекеттик башкаруунун борбордук органы" деген сөздөр "Өкмөт" деген сөзгө алмаштырылсын;

3) 2-бөлүгүнүн тогузунчу абзацындагы "жаны жетпегендердин" деген сөздөр "балдардын" деген сөзгө алмаштырылсын.

этникалык таандыктыгы, диний ишеними, жаш курагы, теги, мүлктүк жана башка абалы, ошондой эле башка жагдайлар боюнча басмырлоого жол берилбейт.

Буга кошумча "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамды "Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө" Мыйзамга ылайык келтирүү сунушталууда, ага ылайык министрликтер жана ведомстволор ченемдик укуктук актыларды чыгаруу боюнча ыйгарым укуктарын жоготуп олтурушат.

Мындан тышкары балдар жөнүндө кодекстин жоболорун жүзөгө ашыруу максатында Мыйзам долбоору аркылуу "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамдын 5-беренесине "жашы жете электер" түшүнүгүн "балдар" түшүнүгүнө алмаштыруу жаатында өзгөртүү киргизүү сунуш кылынууда.

Ошондой эле мамлекеттик башкаруу тутумун реформалоодо мамлекеттик органдардын аталышы улам өзгөрүүгө дуушар болуп жаткандыгына байланыштуу "иштин тиешелүү тармагындагы ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган" жалпыланган атоосун пайдалануу сунушталат.

Ошондой эле "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамда коомдук мамилелердин тиешелүү тармагын жөнгө салган башка мыйзамдардын ченемдери, жоболору кайталанып жүргөндүгүн белгилөө абзел. Ушундан улам "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамдын 7-беренесинин 13-бөлүгүн күчүн жоготту деп табуу сунушталууда, анткени анда козголгон маселе Жер кодекси аркылуу чечилет.

Мындан тышкары "Билим берүү жөнүндө" Мыйзамда мугалимдин иш күнүнүн жана иш жумалыгынын узактыгы маселелери регламенттештирилбегендиктен "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамдын 9-беренесине тиешелүү түзөтүүлөр киргизилүүдө. | куруу үчүн жер участкактору | куруу үчүн жер участкактору | коргоо |

Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына

САЛЫШТЫРМА ТАБЛИЦАСЫ

Иштеп жаткан баяндамасы	Сунушталган баяндамасы
[Ушул Мыйзам мамлекеттик саясаттын [1-статья. Ушул Мыйзамды жөнгө	принциптерин аныктайт, мугалимдин салуу предмети
иши менен байланышкан укуктук,	
социалдык-экономикалык мамилелерди Ушул Мыйзам мугалимдин ишине	

13. 18-берененин 1 жана 2-бөлүктөрү төмөнкү редакцияда берилсин:

"Мамлекет мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкары билим берүү, атайын билим берүү уюмдарынын, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдарынын бардык типтеги мекемелеринин мугалимдеринин квалификациясын жогорулатуу жана кайра даярдоо үчүн бардык шарттарды түзүүнүн кепилдигин алат.

Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу Мугалимдердин квалификациясын жогорулатуу юридикалык жактар тарабынан жогорку жана жогорку окуу жайынан кийинки кесиптик билим берүү уюмдары, кошумча кесиптик билим берүү уюмдары менен түзүлгөн келишимдер боюнча юридикалык жактардын каражаттарынын эсебинен жүргүзүлөт".

2-берене.

Ушул Мыйзам расмий булакка жарыяланууга тийиш.

Кыргыз Республикасынын Президенти

"Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбооруна

МААЛЫМКАТ-НЕГИЗДЕМЕ

"Мугалимдин статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын ушул долбоору Кыргыз Республикасынын юстиция министрлигинин алдындагы ченемдик укуктук актыларды инвентаризациялоо боюнча ведомстволор аралык комиссиянын ишинин алкагында иштелип чыккан.

"Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары жөнүндө" Мыйзамдын 12-беренесине ылайык мыйзамдын киришмесине ченемдик көрсөтмөлөрдү киргизүүгө жол берилбей тургандыгын эске алуу менен, "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамдын аны жөнгө салуу предметин аныктаган киришмесин өзүнчө берене катары жол-жоболоштуруу сунушталууда.

Ошондой эле Мыйзамдын бүткүл тексти боюнча бирдей атоолорду колдонуу максатында билим берүү уюмдарынын аталыштары "Билим берүү жөнүндө" Мыйзамдын 12-беренесине ылайык келтирилүүдө, ага ылайык билим берүү уюмдарынын катарына мектепке чейинки билим берүү, жалпы билим берүү, мектептен тышкары билим берүү, атайын билим берүү уюмдары, балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча билим берүү уюмдары кирет.

Ошондой эле "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамдын 5-беренесинде мыйзамда аныкталган зарыл билимге жана тиешелүү педагогикалык квалификацияга ээ адамдар педагогикалык иш жүргүзүүгө укуктуу деп көрсөтүлгөндүктөн, "Мугалимдин статусу жөнүндө" Мыйзамындагы ички карама-каршылыктарды жоюу максатында анын 2-беренесинин 2-бөлүгүн күчүн жоготту деп табуу сунуш кылынат.

Ошондой эле жогоруда аталган Мыйзамдын 4-беренеси Конституциянын 16-беренесине ылайык келтирилүүдө, ага ылайык эч кимди жыныс белгиси, расасы, тили, майыптыгы,

жонго салат жана жалпы орто,	байланышкан мамлекеттик саясаттын
мектепке чейинки жана мектептен	принциптерин аныктайт, укуктук,
тышкаркы билим берүү мекемелеринин	социалдык-экономикалык мамилелерди
мугалимдеринин укуктук абалын	жонго салат жана мектепке чейинки
сапаттык жактан жакшыртууну камсыз	билим берүү, жалпы билим берүү,
кылуучу шарттарды түзүп берүүгө,	мектептен тышкары билим берүү,
аларды социалдык жактан коргоо	атайын билим берүү уюмдарынын,
кепилдиктерин ишке ашырууга	балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча
багытталган.]	билим берүү уюмдарынын
	мугалимдеринин укуктук абалын
	сапаттуу жакшыртууну камсыз кылган
	шарттарды түзүүгө, алардын
	социалдык корголушунун
	кепилдиктерин жүзөгө ашырууга
	багытталган.]

[[1-статья. Мугалимдин статусунун | [1-1-статья. Мугалимдин статусу |
мазмуну	
	Мугалим - зарыл кесиптик билимге
Мугалим - зарыл кесиптик билимге	жана тиешелүү квалификацияга ээ
жана тиешелүү квалификацияга ээ,	мектепке чейинки билим берүү,
жалпы орто мектепке чейинки жана	жалпы билим берүү, мектептен
мектептен тышкаркы билим берүү	тышкаркы билим берүү, атайын билим
мекемелеринде иштеп жаткан,	берүү уюмдарында, балдарга жана
окутуу, илимий, усулдук,	өспүрүмдөргө кошумча билим берүү
тарбиялык, уюштуруучулук жана	уюмдарында иштеген, окуу, илимий,

жетекчилик иштерди аткаруучу киши.	усулдук, тарбиялык, уюштуруучулук
Педагогдук иштин шарттары жана	жана жетекчилик ишин аткарган адам
мүнөзү мугалимдин статусунун	Педагогдук иштин шарттары жана
мазмунун аныктайт, ал мугалимдин	мүнөзү мугалимдин статусунун
укуктарын, милдеттерин жана	мазмунун аныктайт, ал өзүндө
жоопкерчилигин, ошондой эле аларды	мугалимдин укуктарын, милдеттерин
ишке ашыруунун кепилдиктерин	жана жоопкерчилигин, ошондой эле
камтыйт. Мугалим Кыргыз	аларды ишке ашыруунун
Республикасынын Конституциясында	кепилдиктерин камтыйт.]
белгиленген бардык укуктардан жана	
эркиндиктерден пайдаланат.]	
коргоо	
Кыргыз Республикасынын же башка	
Кыргыз Республикасынын же башка	өлкөнүн жараны катары, мугалимдин
өлкөнүн жараны катары, мугалимдин	ар-намысын жана кадыр-баркын
ар-намысын жана кадыр-баркын	коргоо кепилдикке алынат.
коргоо кепилдикке алынат.	Мугалимдин кесиптик ишмердигин
Мугалимдин кесиптик ишмердигин	инспекциялоо жана контролдоо
инспекциялоо жана контролдоо	тутуму анын эркин чыгармачылык
тутуму анын эркин чыгармачылык	демилгесине чектөө киргизбөөгө
демилгесине чектөө киргизбөөгө	тийиш. Аттестациянын жүрүшүндө
тийиш. Аттестациянын жүрүшүндө	жана башка учурларда мугалимдин
жана башка учурларда мугалимдин	ишине баа берүү калыстык менен
ишине баа берүү калыстык менен	жүргүзүлүүгө жана мугалимдин өзүнө
жүргүзүлүүгө жана мугалимдин өзүнө	маалымдалууга тийиш.
маалымдалууга тийиш.	[Мугалимди аттестациялоо,

[Мугалимдин ишин аттестациялоо,	инспекциялоо жана ишин көзөмөлдөө
инспекциялоо жана контролдоо	тартиби билим берүү тармагындагы
тартиби билим берүүнүн мамлекеттик	ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган
башкаруу борбордук органы иштеп	тарабынан иштелип чыгат жана Окмөт
чыккан жана бекиткен жоболор менен	тарабынан аныкталат.]
жонго салынат.]	Жалпы билим берүүчү мектептердин,
Жалпы билим берүүчү мектептердин,	мектепке чейинки жана мектептен
мектепке чейинки жана мектептен	тышкаркы билим берүү мекемелеринин
тышкаркы билим берүү мекемелеринин	мугалимдерин, алардын кесиптик
мугалимдерин, алардын кесиптик	ишине байланышпаган айыл чарба
ишине байланышпаган айыл чарба	жана башка жумуштарга тартууга жол
жана башка жумуштарга тартууга жол	берилбейт.
берилбейт.	Окуучулардын ата-энелери, өзүнүн
Окуучулардын ата-энелери, өзүнүн	мүнөзү боюнча мугалимдин кесиптик
мүнөзү боюнча мугалимдин кесиптик	милдетине кирген маселелерге
милдетине кирген маселелерге	жүйөөсүз кийлигишүүгө укуксуз.
жүйөөсүз кийлигишүүгө укуксуз.	

7-статья. Материалдык жактан	7-статья. Материалдык жактан
камсыз болуу укугу	камсыз болуу укугу

Мугалимдин кызмат акысынын өлчөмү	Мугалимдин кызмат акысынын өлчөмү
["Билим берүү жөнүндө" Кыргыз	["Билим берүү жөнүндө" Кыргыз
Республикасынын Мыйзамында]	Республикасынын Мыйзамында]
аныкталган тартипте белгиленет.	аныкталган тартипте белгиленет.
Мугалимдин кызмат акысы финансы	Мугалимдин кызмат акысы финансы

жылына (12 ай) эсептелет.	жылына (12 ай) эсептелет.
Жергиликтүү башкаруу жана өз	Жергиликтүү башкаруу жана өз
алдынча башкаруу органдары	алдынча башкаруу органдары
жергиликтүү бюджеттин эсебинен ар	жергиликтүү бюджеттин эсебинен ар
бир категориянын чегинде	бир категориянын чегинде
мугалимдердин кызмат акысына	мугалимдердин кызмат акысына
кошумчаларды белгилеши мүмкүн.	кошумчаларды белгилеши мүмкүн.
[Мектептер, мектепке чейинки жана	[Мектептер, мектепке чейинки жана
мектептен тышкаркы билим берүү	мектептен тышкаркы билим берүү
уюмдары] камкорчулук кеңеши менен	уюмдары] камкорчулук кеңеши менен
макулдашуу боюнча жана Кыргыз	макулдашуу боюнча жана Кыргыз
Республикасынын мыйзамдарына	Республикасынын мыйзамдарына
ылайык оздук, демөөрчүлүк	ылайык оздук, демөөрчүлүк
каражаттардан педагог	каражаттардан педагог
кызматкерлерине кошумча жана кошуп	кызматкерлерине кошумча жана кошуп
төлөөнү өз алдынча белгилей алат.	төлөөнү өз алдынча белгилей алат.
(Бешинчи бөлүк КР 2011-жылдын	(Бешинчи бөлүк КР 2011-жылдын
8-августундагы № 150 Мыйзамына	8-августундагы № 150 Мыйзамына
ылайык күчүн жоготту)	ылайык күчүн жоготту)
Мугалимдин стандарттык ченемден	Мугалимдин стандарттык ченемден
(ставкадан) ашкан окуу-тарбия	(ставкадан) ашкан окуу-тарбия
ишине акы төлөнөт.	ишине акы төлөнөт.
(Жетинчи бөлүк КР 2011-жылдын	(Жетинчи бөлүк КР 2011-жылдын
8-августундагы № 150 Мыйзамына	8-августундагы № 150 Мыйзамына
ылайык күчүн жоготту)	ылайык күчүн жоготту)

| төлөөлөр каралат.

| төлөөлөр каралат.

| [Турак жай аянты менен камсыз

| [Турак жай аянты менен

берилет.]

| берилет.]

| [Мектептерде, мектепке чейинки
| жана мектептен тышкаркы билим
| берүү мекемелеринде] иштеген

| [Мектептерде, мектепке чейинки
| жана мектептен тышкаркы билим
| берүү мекемелеринде] иштеген

| илимдин кандидаты же докторунун

| илимдин кандидаты же докторунун

| окумуштуулук даражасы бар

| окумуштуулук даражасы бар

| мугалимдерге Кыргыз

| мугалимдерге Кыргыз

| Республикасынын мыйзамдарына

| Республикасынын мыйзамдарына

| ылайык кошумча акы белгиленет.

| ылайык кошумча акы белгиленет.

| Кыргыз Республикасынын

| Кыргыз Республикасынын

| мыйзамдарында каралбаган

| мыйзамдарында каралбаган

| мугалимдин айлыгынан кармап

| мугалимдин айлыгынан кармап

| калууларга тыюу салынат.

| калууларга тыюу салынат.

| [Мектептер, мектепке чейинки жана

| [Мектептер, мектепке чейинки жана

| мектептен тышкаркы билим берүү

| мектептен тышкаркы билим берүү

| уюмдары] окуучулардын тандоосу

| уюмдары] окуучулардын тандоосу

| боюнча факультативдик сабактарды,

| боюнча факультативдик сабактарды,

| курстарды өткөрүүгө, ийримдерди,

| курстарды өткөрүүгө, ийримдерди,

| клубдарды, илимий студияларды,

| клубдарды, илимий студияларды,

| спорттук жана башка бирикмелерди

| спорттук жана башка бирикмелерди

| уюштурууга, лекцияларга акы төлөп

| уюштурууга, лекцияларга акы төлөп

| берүүгө каражат бөлүүгө укуктуу.

| берүүгө каражат бөлүүгө укуктуу.

| 8-статья. Социалдык жактан камсыз

| 8-статья. Социалдык жактан камсыз

камсыз кылынат.	камсыз кылынат.
[Мугалимдин жумуш күнүнүн жана	[Мугалимдин иш күнүнүн жана иш
жумуш жумасынын узактыгы Кыргыз	жумалыгынын узактыгы мыйзамдар
Республикасынын "Билим берүү	аркылуу аныкталат.]
жөнүндө" Мыйзамында каралган	
чектерде белгиленет.]	

12-статья. Жогорку кесиптик жана	12-статья. Жогорку кесиптик жана
орто кесиптик билим	орто кесиптик билим
берүү окуу жайларынын	берүү окуу жаштарынын
педагогикалык	педагогикалык
факультеттерин	факультеттерин
бүтүрүүчүлөрдү чыныгы	бүтүрүүчүлөрдү чыныгы
аскер кызматына	аскер кызматына
чакырууну кийинкиге	чакырууну кийинкиге
калтыруу укугу	калтыруу укугу

Айыл жерлерине иштөөгө жиберилген	Айыл жерлерине иштөөгө жиберилген
жогорку кесиптик жана орто	жогорку кесиптик жана орто
кесиптик билим берүү окуу	кесиптик билим берүү окуу
жайларынын педагогикалык	жайларынын педагогикалык
факультеттеринин бүтүрүүчүлөрүнө	факультеттеринин бүтүрүүчүлөрүнө
айыл жерлериндеги [мектептердеги,	айыл жерлериндеги [мектепке
мектепке чейинки жана мектептен	чейинки билим берүү, жалпы билим
тышкаркы билим берүү	берүү, мектептен тышкаркы билим
мекемелеринде] иштеген эмгектик	берүү уюмдарында,] балдарга жана

ишинин бүткүл мезгилинде чыныгы	өспүрүмдөргө кошумча билим берүү
аскер кызматына чакыруу кийинкиге	уюмдарында иштеген эмгектик ишинин
калтырылат.	бүткүл мезгилинде чыныгы аскер
	кызматына чакыруу кийинкиге
	калтырылат.

[13-статья. Сыйлануу укугу	[13-берене. Сыйлануу укугу
Жаш муундарды окутууда жана	Өсүп келе аткан муундарды окутууда
тарбиялоодо жогорку натыйжаларга	жана тарбиялоодо жогорку
жетишкендиги үчүн мугалим билим	натыйжаларга жетишкендиги үчүн
берүүнүн борбордук мамлекеттик	мугалим билим берүү тармагындагы
башкаруу органы тарабынан "Кыргыз	ыйгарым укуктуу мамлекеттик
Республикасынын мамлекеттик	органдын ведомстволук сыйлыктарына
сыйлыктары жөнүндө" Кыргыз	жана мамлекеттик сыйлыктарга
Республикасынын Мыйзамына ылайык	көрсөтүлүшү мүмкүн.]
Кыргыз Республикасынын мамлекеттик	
сыйлыктарына көрсөтүлүшү мүмкүн.]	

17-статья. Педагогикалык кадрларды	17-статья. Педагогикалык кадрларды
даярдоо	даярдоо
Кыргыз Республикасында мугалим	Кыргыз
Мамлекет мектепке чейинки билим	ана
жогорку окуу жайлары даярдайт.	жогорку окуу жайлары даярдайт.

Кесиптик педагогикалык окуу жайы	Кесиптик педагогикалык окуу жайы
инсандын, мамлекеттин жана коомдун	инсандын, мамлекеттин жана коомдун
алдында өз иши үчүн жоопкерчилик	алдында өз иши үчүн жоопкерчилик
тартат. Кесиптик педагогикалык	тартат. Кесиптик педагогикалык
окуу жайдын ишинин анын уставында	окуу жайдын ишинин анын уставында
каралган максаттарга ылайык	каралган максаттарга ылайык
келээрине контролдукту өз	келээрине контролдукту өз
компетенциясынын чегинде	компетенциясынын чегинде
педагогикалык окуу жайдын	педагогикалык окуу жайдын
уюштуруучусу (уюштуруучулары) жана	уюштуруучусу (уюштуруучулары) жана
билим берүү ишин жүргүзүүгө	[билим берүү ишин жүргүзүүгө
лицензия берген [билим берүүнү	лицензия берген билим берүү
мамлекеттик башкаруунун борбордук	тармагындагы ыйгарым укуктуу
органы] ишке ашырат.	мамлекеттик органы] ишке ашырат.
Мамлекеттик кесиптик педагогикалык	Мамлекеттик кесиптик педагогикалык
окуу жайларга педагогикалык	окуу жайларга педагогикалык
адистиктер боюнча студенттерди	адистиктер боюнча студенттерди
кабыл алуу республикалык бюджеттин	кабыл алуу республикалык бюджеттин
каражатынын эсебинен мамлекеттик	каражатынын эсебинен мамлекеттик
заказдын чегинде адистерди	заказдын чегинде адистерди
даярдоого кабыл алуу планы боюнча	даярдоого кабыл алуу планы боюнча
сынактык негизде жүргүзүлөт.	сынактык негизде жүргүзүлөт.

18-статья. Мугалим кадрларынын	18-статья. Мугалим кадрларынын
квалификациясын	квалификациясын
жогорулатуу жана	жогорулатуу жана

	кайра даярдоо		кайра даярдоо	
	[Мамлекет мамлекеттик бардык		[Мамлекет мектепке чейинки билим	
	тиштеги мектептердин, мектепке		берүү, жалпы билим берүү,	
	чейинки жана мектептен тышкаркы		мектептен тышкары билим берүү,	
	мекемелердин мугалимдеринин		атайын билим берүү уюмдарынын,	
	квалификациясын жогорулатуу жана		балдарга жана өспүрүмдөргө кошумча	
	кайра даярдоо үчүн шарттарды		билим берүү уюмдарынын бардык	
	түзүүнүн кепилдигин алат.]		тиштеги мекемелеринин	
	[Мугалимдердин квалификациясын		мугалимдеринин квалификациясын	
	жогорулатуу юридикалык жактар		жогорулатуу жана кайра даярдоо	
	тарабынан Кыргыз билим берүү		үчүн бардык шарттарды түзүүнү	
	институту, мугалимдердин билимин		кепилдейт.	
	оркүндөтүүнүн областтык		Мугалимдердин квалификациясын	
	институттары, жогорку окуу жайлары		жогорулатуу юридикалык жактар	
	жана илимий уюмдар же мекемелер		тарабынан жогорку жана жогорку	
	менен келишимдер боюнча юридикалык		окуу жайынан кийинки кесиптик	
	жактардын каражаттарынын эсебинен		билим берүү уюмдары, кошумча	
	жүзөгө ашырылат.]		кесиптик билим берүү уюмдары менен	
			түзүлгөн келишимдер боюнча	
			юридикалык жактардын	
			каражаттарынын эсебинен	
			жүргүзүлөт.]	
	Мамлекет мугалимдерге жана		Мамлекет мугалимдерге жана	
	илимий-педагогикалык		илимий-педагогикалык	

кызматкерлерге	кызматкерлерге
илимий-педагогикалык,	илимий-педагогикалык,
окуу-усулдук, ойлоп табуучулук,	окуу-усулдук, ойлоп табуучулук,
эксперименталдык жана эксперттик	эксперименталдык жана эксперттик
иш үчүн чыгармачылык өргүү	иш үчүн чыгармачылык өргүү
берүүнүн кепилдигин алат.	берүүнүн кепилдигин алат.
Мугалимдердин жана	Мугалимдердин жана
илимий-педагогикалык кадрлардын	илимий-педагогикалык кадрлардын
квалификациясын жогорулатуунун	квалификациясын жогорулатуунун
мыйзамдарда жөнгө салынбаган	мыйзамдарда жөнгө салынбаган
тартиби, түрлөрү жана формалары	тартиби, түрлөрү жана формалары
Кыргыз Республикасынын Өкмөтү	Кыргыз Республикасынын Өкмөтү
тарабынан белгиленет.	тарабынан белгиленет.

Программалык камсыздоо Европа Бирлигинин жана БУУӨПтун КРда укуктук реформаны колдоо боюнча долбоорунун жардамы менен жасалды

Программное обеспечение создано при содействии проекта ЕС и ПРООН по поддержке правовой реформы КР

Централизованный банк данных правовой информации
Министерство Юстиции Кыргызской Республики

Улуктук маалыматтардын борборлоштурулган банкы
Кыргыз Республикасынын Юстиция Министрлиги

Мугалимдин статусу

2001-жылдын 1-январынан тартып Кыргыз Республикасынын "Мугалимдин статусу жөнүндө" мыйзам кабыл алынды. Кабыл алынган мыйзам мугалимдердин иши менен байланышкан мамилелерди жөнгө салуу үчүн укуктук негиз түзөт жана алардын абалын социалдык жактан коргойт. Азыркы учурда Кыргыз Республикасынын мектептеринде 72 миңден ашык мугалим биринчи класстан он биринчи класстарга чейин бир миллиондон ашык окуучуларды окутуп, тарбиялап аларга билим берүүдө. Мыйзамды кабыл алуу жаштарды окутууда жана тарбиялоодо, маданий жана адептик жактан өстүрүүдө мугалимдердин баа жеткис салымын тааныгандык болуп саналат. Мыйзамдын жоболору республикада окутуунун жана тарбиялоонун принциптеринин биримдигин камтыган, ал окуучуларды Мекенин сүйүүгө, моралдык бийик сезимде болууга, элдердин ортосундагы достукка, педагогикалык иштин уюштуруучулук формаларын эркин тандап алууга мүмкүнчүлүк түзөт. Мыйзамда окуу программасын, билим берүүнүн мамлекеттик стандарттарын сактоо менен окутуунун формаларын жана методдорун эркин тандап алууну, алардын новатордук ыкмаларды жана жолдорду, түзүп алуусуна шарт түзөт.

Мыйзамда мугалимдердин ар - намысын жана абийирин коргоону камсыз кылууга багытталган жоболор атайын нормалар менен берилген, мугалимдерди алардын кесиптик иш менен байланышпаган иштерге тартууга жол берилбестиги белгиленген. Ата-энелердин мугалимдердин кесиптик кийлигишүүсүнө чек коюлган.

Мыйзамдын 7-статьясында мугалимдерди материалдык жактан камсыздоо укугу каралган. 1. Мугалимдердин жергиликтүү бюджетинин эсебинен мугалимдерге тиешелүү категориялар боюнча негизги айлык акысына кошумча акы төлөп берүү укугу берилген. 2. Мектептерге өздөрүнүн спонсордук жана "коомдук фонддордон" түшкөн каражаттарынын эсебинен мугалимге кошумча

акы төлөп берүү укугу берилген.

3. Мыйзамда класс жетекчилерге 1-4 класстар үчүн 75%, 5-11 класстар үчүн

100%минималдык окладдын четинде кошумча акы төлөп берүү маселеси каралган.

4. Жогорку жана орто педагогикалык окуу жайларын аяктаган жаш адистерге 3 жылга чейин бир минималдык окладдын чегинде кошумча акы төлөө, айыл жеринде эки минималдык оклад ал эми чек арада жайланышкан райондордо үч минималдык оклад өлчөмүндө кошумча акы төлөнөт.

Мыйзамдын өзүнчө статьялары менен мугалимдердин социалдык жактан камсыз кылуу, эс алуу ден соолугун чыңдоо, жер үлүшү менен камсыз болуу, аскердик анык

кызматка чакырууга кийинкиге калтыруу укуктары берилген. Мыйзамдын атайын

мөнө менен педагог кадрлары даярдоо жана квалификациясын жогорулатуу маселеси белгиленген. Мамлекет мугалим кадрларын кесиптик окуу жайлардын

ишине контролдукту камсыз кылат, мамлекеттик мектептер, мектепке чейинки жана мектептен тышкарыкы мекемелер үчүн мугалимдерди кайра даярдоо жана

квалификациясын жогорулатуу үчүн шарт түзүүнү гарантиялайт. Мугалимдер кеминде беш жылда бир жолу өзүнүн квалификациясын жогорулатуу мүмкүнчүлүгүнө ээ.

Адамдын касиетин бийик сактап,

Мекендин оор жүгүн алган кимдер?

Билимин окуучуга тартуулашкан,

Алар биздин ак пейилдүү мугалимдер.

колдонулган адабият

"Педагогика" Бишкек 2002

Б.Апыш Д.Бабаев. Т.Жоробеков.

© 2002 "Педагогика" Бишкек - 2002